

1. Костриця В. І., Бурлай Т. В. Неформальна та атипова зайнятість як «нова нормальність» у світі та Україні. Економіка і прогнозування. 2019. № 1. С. 7–34. 2. El-Erian M. A. Navigating the new normal in industrial countries. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/%20News/Articles/2015/09/28/04/53/sp101010> (дата звернення: 28.01.2022). 3. Deloitte (2020). Thriving in the “new” normal. Minimizing risks to workforce safety while maximizing productivity. URL: <http://surl.li/bqzrb> (дата звернення: 28.01.2022).

УДК 657

Назаренко О. В., д.е.н., професор (Сумський національний аграрний університет, м. Суми)

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА АУДИТУ

За сучасних умов ведення фінансово-господарської діяльності, імплементації вимог Директиви 2013/34/ЄС щодо класифікації підприємств (поділ їх на мікро-, малі, середні та великі), впровадження нових форм звітності, поняття «підприємство, що становить суспільний інтерес», розширення сфери обов’язкового аудиту внесли суттєві корективи до чинної законодавчо-нормативної бази.

Процес формування показників Звіту про управління знаходиться в колі інтересів значної кількості науковців. Порядку формування показників даної звітної форми, окремим аспектам подання та проведення аудиту присвятили свої праці Т. Бондар, С. Голов, С. Зубілевич, С. Король, П. Куцик, А. Озеран, В. Пантелєєв, О. Петрик, С. Свірко, Ю. Слободяник та інші. Проте, дане питання вирізняється безперечною актуальністю.

Метою формування показників Звіту про управління виступає потреба доповнення річної фінансової звітності необхідною інформацією, яка допоможе наявному колу стейкхолдерів отримати достовірне уявлення щодо результатів діяльності суб’єкта господарювання, перспективи його подальшого розвитку, зокрема, про існуючі основні ризики й невизначеності діяльності та дії керівництва згідно заявлених стратегічних планів розвитку окремого підприємства. Відповідна інформація може бути відображена низкою фінансових і нефінансових показників. Поєднання фінансової та нефінансової інформації характерне для так званої інтегрованої звітності, яка на сьогодні з’явилася у світовій практиці.

У відповідності з пунктом 7 статті 11 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» передбачено складання Звіту про управління. Звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю в порядку та строки, встановлені законом [2]. Від подання даної

звітнього документу звільняються мікропідприємства та малі підприємства. Середнім підприємства надано право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію.

З метою систематизації та співставності інформації та у відповідності до Методичних рекомендацій зі складання Звіту про управління, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982 [3], звіт рекомендується формувати за такими напрямками:

1) організаційна структура та опис діяльності господарюючого суб'єкта (стратегія та цілі, сфера діяльності за географічним розташуванням та галузевим спрямуванням, інформація про продукцію та послуги тощо);

2) результати діяльності (аналіз результатів діяльності, включаючи пояснення щодо динаміки розвитку впродовж звітнього періоду);

3) ліквідність та зобов'язання (інформація про основні джерела забезпечення ліквідності, наявні зобов'язання, умовні зобов'язання тощо);

4) екологічні аспекти (вплив діяльності суб'єкта господарювання на навколишнє середовище, заходи щодо його мінімізації);

5) соціальні аспекти та кадрова політика (загальна кількість працівників, їх мотивація, охорона праці, навчання та освіта персоналу, заходи з боротьби з корупцією тощо);

6) ризики (політика господарюючого суб'єкта щодо управління операційними та фінансовими ризиками, а також опис інструментів, які використовуються для зменшення їх впливу);

7) дослідження та інновації (інформація про дослідження, інноваційну діяльність та розробки, які проводяться суб'єктом господарювання, їх переваги та недоліки);

8) фінансові інвестиції (фінансові інвестиції господарюючого суб'єкта в цінні папери інших, асоційованих і дочірніх підприємств);

9) перспективи розвитку (перспективи подальшого розвитку даної юридичної особи з урахуванням існуючих ризиків та викликів);

10) корпоративне управління ((складають емітенти, щодо цінних паперів яких, здійснено публічну пропозицію) органи управління, порядок проведення загальних зборів акціонерів та інформація щодо їх складу, характеристика системи внутрішнього контролю, дивідендна політика, вимоги до управлінського персоналу тощо).

Глобалізаційні процеси, присутні на сьогодні у світі, спонукають до швидкого розвитку, трансформації інформаційного супроводження ведення сучасного бізнесу. Потреби в інформації окремих бізнес структур, державних органів, інвесторів та інших стейкхолдерів не можуть бути задоволені показниками, які сформовані на основі даних лише фінансової звітності. При цьому, самі господарюючі суб'єкти, прагнуть довести власну необхідність, зміцнити репутацію, підвищити інвестиційну привабливість та інформувати користувачів інформації про власні переваги та шляхи усунення проблемних питань (у разі наявності).

В Україні, у відповідності до чинної законодавчо-нормативної бази, суб'єкти господарювання, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти природних монополій та підприємства, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком. На сьогодні, дана звітна складова доповнюється компонентами, які містять інформацію відмінну від фінансової.

Як зазначає Петрик О.А., нефінансова звітність, на сьогодні, має досить широке коло користувачів, які мають на меті отримати якісну та достовірну інформацію. Соціально відповідальну місію по її перевірці і підтвердженню має виконувати незалежний аудит. Проте, нині залишаються невирішеними в Україні питання законодавчого унормування аудиту нефінансових звітів (ідентифікація випадків його обов'язковості) та впорядкування його організаційно-методичного забезпечення, а також визначення необхідності окремої сертифікації аудиторів [1].

Для досягнення найбільш ефективного результату дослідження, ми вважаємо, що організація процесу формування Звіту про управління повинна вирішувати такі питання: визначення характеру звітності про управління та її окремих компонентів; ідентифікація елементів (структурування) управлінського обліку (базових засобів управління бухгалтерським обліком), які визначатимуть його зміст; дотримання принципів формування звітності про управління та вимог до її змісту; розробка звітних форм; дотримання термінів звітування та етапів розробки; встановлення розподілу обов'язків та повноважень, тобто відповідальних осіб за звітність та осіб, які мають право на доступ до різних видів інформації, що сприятиме забезпеченню інформаційної безпеки підприємства; оцінка якості звітності про управління [4].

Отже, Звіт про управління ставить за мету надання вичерпних відомостей щодо всіх аспектів діяльності господарюючого суб'єкта, включаючи фінансову та нефінансову інформацію. До переваг даної звітної форми можна віднести: індивідуальність оформлення, представлення комплексної характеристики підприємства, акцентування уваги не тільки на минуле, але й представлення прогностичних показників, публічність інформації та інші. Одночасно можемо ідентифікувати такі слабкі сторони: відсутність достатнього досвіду формування звітних показників, невизначеність відповідальності при формуванні та поданні, складність порівняння звітних форм різних підприємств тощо.

Відповідно, розширення переліку звітів, які обов'язково формуються господарюючими суб'єктами (наприклад, Звіт про управління), вимагають наявності додаткових знань в аудиторів щодо екологічних аспектів діяльності, корпоративного управління, соціальної відповідальності антикорупційних заходів тощо. У даному випадку нагально постає питання щодо відображення особливостей перевірки даних звітів у завданнях з оцінки

знань в межах традиційної процедури сертифікації аудиторів в Україні або окремої сертифікації аудиторів нефінансових звітів.

1. Петрик О. А. Напрями та завдання аудиту нефінансових звітів. Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки: тези доповідей І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 21 квітня 2017 р.). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. С. 400-403. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13314/1/%d0%9f%d0%b5%d1%82%d1%80%d0%b8%d0%ba%20%d0%9e.%d0%90..PDF> (дата звернення 20.03.22). 2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 20.03.22). 3. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління: Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (дата звернення 20.03.22). 4. Drobyazko S., Shapovalova A., Bielova O., Nazarenko O., Yunatskyi M. Evaluation of effectiveness of responsibility centers in the management accounting system. Academy of accounting and financial studies Journal 2019. Vol. 23 № 6. URL: <https://www.abacademies.org/articles/evaluation-of-effectiveness-of-responsibility-centers-in-the-management-accounting-system-8797.html> (дата звернення 20.03.22)

УДК 32:314 :313

Невірковець К. О., учениця (Рівненська українська гімназія), науковий керівник: Левицька С. О., д.е.н., професорка (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

АДАПТИВНИЙ ХАРАКТЕР СУЧАСНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Уже другий рік поспіль триває пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19), спричиненої SARS-CoV-2. Особливість епідеміологічного процесу COVID-19 полягає у тому, що ми не лише спостерігаємо, але й є його безпосередніми учасниками, маючи унікальну можливість відстежувати та аналізувати (в т.ч. на своїх близьких) інфекційний процес.

На рисунку наведено відомості щодо вакцинації населення у світі від COVID-19. На рис. 1 наведено статистику по повній вакцинації від коронавірусу, а це означає отримання всіх доз, запропонованих протоколом вакцинації. Програмою “система підтримки бізнесу, яка знижує фінансове навантаження у період карантинних обмежень”, передбачається ряд заходів, зокрема: кредитні канікули; податкові преференції; підтримка малого і середнього бізнесу; підтримка агробізнесу; інформаційна підтримка бізнесу [1].